

TEST HUMANISTYCZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

Wersja A

Numer kandydata:	
Kraj:	
Liczba punktów:	

CZĘŚĆ I. ROZUMIENIE ZE SŁUCHU/10 p.

Zadanie 1.

Proszę wysłuchać dwa razy tekstu i zaznaczyć, czy poniższe zdanie jest prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

..... /10 p. (10 x 1 p.)

	„Trędowata” – polska love story	P	F
	<i>Przykład</i>		
0.	„Trędowata” to najlepsza powieść polska.		<u>X</u>
1.	Powieść ukazała się w dwóch częściach.		
2.	Wydanie powieści sfinansował Bolesław Prus.		
3.	„Trędowata” była powieścią różnie ocenianą przez krytyków.		
4.	„Trędowata” miała kilkanaście wersji filmowych.		
5.	Stefcia Rudecka była przedstawicielką „klasy niższej”.		
6.	W kolorowej filmowej ekranizacji „Trędowatej” wystąpiła Jadwiga Smosarska.		
7.	Fragmenty powieści „Trędowata” znalazły się w przedwojennym elementarzu.		
8.	„Trędowata” była bestsellerem czytelnictwa także w okresie powojennym.		
9.	Reżyserzy teatralni nigdy nie zainteresowali się powieścią Mniszkówny.		
10.	Mniszkówna nie oglądała filmu wyreżyserowanego przez Jerzego Hoffmana.		

CZĘŚĆ II. GRAMATYKA, LEKSYKA I FRAZEOLOGIA /30 p.

Zadanie 1.

Słowa podane w nawiasach proszę napisać w odpowiedniej formie liczby mnogiej zgodnie z podanym przykładem.

..... / 5 p. (5 x 1p.)

0. Przykład:

0. Opowiem ci o*moich kolegach*.....⁰ (mój kolega) z podstawówki. Mieli prawdziwego bzika na punkcie piłki nożnej.

1. Słyszałem, że.....¹ (twój kuzyn) mieszkają w Polsce? Jeśli tak, to w jakim rejonie?

2. Dlaczego nie przedstawiliście mi dotąd² (wasz brat)?
Jestem ich bardzo ciekawa.
3. Nie wiem, jak się porozumieć z³ (ten człowiek). Wydają mi się tacy niedostępni!
4. Nie mogę hodować⁴ (żadne zwierzę). Mam uczulenie na ich sierść.
5. Koledzy, naprawdę nie znam⁵ (wasza siostra)! Choć nie zaprzeczam, że chciałbym je poznać!

Zadanie 2.

Proszę uzupełnić tekst odpowiednimi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z podanymi przykładami (imiesłowy).

..... / 5 p. (5 x 1 p.)

0. Przykład:

0. Osoby starające się (starać się)⁰ o pracę powinny pamiętać o kilku sprawach. Przede wszystkim, idąc (iść)⁰ na rozmowę kwalifikacyjną należy być optymistycznym – uwierzyć, że dobrze przygotowanemu (przygotować)⁰ kandydatowi wszystko się uda.

.....¹ (Odpowiadać) na pytania pracodawcy należy pokazać, że zatrudnienie WŁAŚNIE CIEBIE jest ze wszech miar² (wskazać). Nie denerwuj się, gdy nie znasz odpowiedzi na któreś z pytań³ (postawić) przez osoby⁴ (prowadzić) z tobą rozmowę. Jeśli jesteś osobą⁵ (umieć) szybko i w niebanalny sposób rozwiązywać problemy, masz wielką szansę na sukces.

Zadanie 3. Proszę uzupełnić przepis w tabelce właściwymi formami czasowników zgodnie z podanym przykładem (tryb rozkazujący).

..... / 6 p. (6 x 1 p.)

Przepis na zupę szczawiową:

<i>Przykład: 0. Umyć szczaw</i>	<i>0. (ty) <u>Umyj szczaw!</u></i>
1. przebrać szczaw	1.!
2. rozgnieść czosnek	2.!
3. podsmażyć czosnek i szczaw	3.!
4. pokroić szczaw	4.!
5. wymieszać go ze śmietanką	5.!
6. Ugotować.	6.!

Zadanie 4.

Proszę odpowiedzieć na pytania zgodnie z podanym przykładem, uzupełniając odpowiedzi rzeczownikami oznaczającymi wykonawców czynności.

...../ 4 p. (4 x 1 p.)

0. Przykład:

0. Czy ten dom to twoja własność?

0. Tak, jestem jego właścicielem.

1. Czy twój ojciec zajmuje się nauką?

Tak, on jest

2. Czy to prawda, że ten człowiek popełnił aż tyle przestępstw?

Tak, to bardzo groźny

3. Czy to prawda, że Wojtek wtedy stchórzył?

Tak, Wojtek rzeczywiście okazał się

4. Słyszałem, że umiesz dobrze jeździć na łyżwach?

Rzeczywiście, jestem niezłym

Zadanie 5.

Proszę uzupełnić zdania słowami o znaczeniu przeciwnym do podkreślonego zgodnie z podanym przykładem. (antonimy)

..... / 5 p. (5 x 1p.)

0. Przykład.

0. On był zarozumiały, a ona skromna⁰.

1. Joanna lubi **krzykliwe** kolory, a ja wolę

2. Szybko się **zakochałeś**, a jeszcze szybciej

3. Życie w **dobrobycie** jest przyjemniejsze niż życie

4. Lubię wstawiać o **świecie** a kłaść się

5. Chcę dzielić z tobą nie tylko **radość**, ale też

Zadanie 6.

Proszę podkreślić właściwą odpowiedź zgodnie z podanym przykładem. (frazologizmy).

..... / 5 p. (5 x 1 p.)

0. Przykład:

0. W języku polskim **szczęściarza** określamy jako kogoś, kto jest:

a. w czapce urodzony

b. w czepku urodzony

d. w salonie urodzony.

1. W języku polskim **osobę wszechwiedzącą** określamy jako:
 - a. alfę i betę
 - b. białego kruką
 - c. chodzącą encyklopedię.
2. W języku polskim **osobę bardzo młodą** określamy jako kogoś, kto:
 - a. nie dorasta nam do pępka
 - b. ma mleko pod nosem
 - c. zbija bąki.
3. W języku polskim **o kimś bardzo strachliwym** mówimy, że:
 - a. boi się własnego cienia
 - b. walczy z wiatrakami
 - c. głową muru nie przebije.
4. W języku polskim, **gdy ludzie kogoś obmawiają**, mówimy, że:
 - a) drą ze sobą koty
 - b) wieszają na kimś psy
 - c) zawracają kijem Wisłę.
5. W języku polskim sytuację **mówienia na próżno** określamy jako:
 - a. walkę z wiatrakami
 - b. ostrzenie sobie na kimś języka
 - c. strzepienie języka.

III. ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO /10 p.

Zadanie 1.

Proszę przeczytać tekst i dopasować do niego usunięte fragmenty zgodnie z podanym przykładem.

..... / 10 p.

Kształtowanie się narodu polskiego

Naród polski jako wspólnota języka, kultury i historycznego losu zaczął się kształtować już we wczesnym średniowieczu w kontaktach z [.....E.....]⁰ były niezrozumiałe. Pełne uświadomienie sobie tej odrębności, oczywiście najpierw u warstw wyższych, nastąpiło w XVI wieku. Widoczne to jest w znanej fraszce Mikołaja Reja, która mówi [.....]¹ poczucie wspólnoty i odrębności.

W błędzie by był jednak ten, kto uważałby, że naród polski to wspólnota krwi przekazywanej z pokolenia na pokolenie. Odwoływanie się do kategorii [.....]² podobny charakter, jak mówienie o błękitnej krwi arystokratów. Jest społecznym mitem, który może zostać wykorzystany nie tylko do [.....]³ odrażających. Trzeba sobie to

wyraźnie uświadomić, że naród to nie jest kategoria biologiczna, lecz społeczno-kulturalna. Współcześnie Polakami są także ludzie, których przodkowie byli np. Francuzami, Niemcami, Żydami. Szczycimy się [.....]⁴ byli oni – całkowicie lub w części, jak Fryderyk Chopin – obcego pochodzenia. Byli Polakami, bo tak chcieli, bo poczuli się do wspólnoty [.....]⁵ ze względu na pochodzenie, uznalibyśmy go za człowieka pozbawionego dobrej woli i zdrowego rozsądku. Zmiany narodowości przebiegały także w drugą stronę i [.....]⁶ z pochodzenia byli Polakami.

Przynależność do narodu ma zatem charakter przynależenia do [.....]⁷ zwycięstw i klęsk, wspólnoty losów. W XVI stuleciu, w czasach złotego wieku, poczucie odrębności językowej Polaków było wzmacniane za pomocą literatury tworzonej w języku polskim. Do dziś, mimo [.....]⁸ czy Piotra Skargi. W tym wykształciło się też poczucie wartości własnej kultury, a osiągnięcia myśli polskiej promieniowały wtedy na Europę. W okresie rozbiorów Polacy, pozbawieni własnego państwa, znajdowali oparcie we własnej kulturze, tradycji, którą nie tylko pielęgnowali, ale i [.....]⁹ historyczna szansa odrodzenia państwowości polskiej, okazało się, że Polacy wszystkich trzech zaborów chcą [.....]¹⁰ jako jeden w pełni ukształtowany naród.

Na podst.: Jarosław Mikołajewicz, „Wiedza o życiu w społeczeństwie”, PWN, 1995, s. 217-219. (skrót)

Fragmenty tekstu:

A _ celów godnych, ale także najbardziej	
B _ o tym, że Polacy mają swój język, ale też, że mają	
C _ łatwo wskazać wielu wybitnych przedstawicieli innych narodów, którzy	
D _ archaiczności, odczuwamy czystość polszczyzny Jana Kochanowskiego	
E _ obcymi, których mowa i obyczaje	0.
F _ polskimi bohaterami narodowymi i geniuszami artystycznymi, choć	
G _ twórczo rozwijali. Kiedy w 1918 roku nadarzyła się	
H _ krwi, obojętne czy polskiej, niemieckiej, ukraińskiej czy żydowskiej, ma	
I _ ojczyzny ideowej, poczucia wspólnego dziedzictwa, wspólnych	
J _ wspólnie tworzyć II Rzeczpospolitą, w którą wkroczyli	
K _ z narodem polskim i gdyby ktoś chciał ich polskości zaprzeczyć	

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E										

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZĘŚĆ V. WIEDZA O LITERATURZE I KULTURZE POLSKIEJ

..... /35 p.

Zadanie 1.

Proszę określić miejsce obiektów oznaczonych literami a-f zgodnie z podanym przykładem.

...../ 5 p. (5 x 1 p.)

Miasta	Obiekty zabytkowe, ważne miejsca znajdujące się w danym mieście
0. Wilno	a. Jasna Góra
1. Warszawa	b. zamek krzyżacki
2. Kraków	c. kopalnia soli
3. Częstochowa	d. Łazienki
4. Malbork	e. <i>Matka Boska Ostrobramska</i> ⁰
5. Wieliczka	f. Wawel

0.	1.	2.	3.	4.	5.
<u>e</u>					

Zadanie 2.

Proszę wybrać z ramki nazwiska twórców i przyporządkować je do podanych niżej kategorii. Uwaga: w ramce są trzy nazwiska dodatkowe (niepasujące do żadnej z kategorii)!

..... / 10 p. (10 x 1 p.)

Stanisław Moniuszko; Bolesław Prus; Mikołaj Kopernik; Krystyna Janda; Józef Piłsudski;
Juliusz Słowacki Fryderyk Chopin; Józef Chełmoński; Andrzej Wajda; Jan Matejko;
Daniel Olbrychski; Maria Skłodowska-Curie; **Witold Gombrowicz⁰**; Krzysztof Kieślowski;

1. PISARZE a. **W. Gombrowicz⁰**; b.; c.

2. KOMPOZYTORZY: a.; b.

3. REŻYSERZY: a.; b.

4. MALARZE: a.; b.

5. AKTORZY a.; b.

Zadanie 3.

Do umieszczonych w tabeli cytatów proszę dopasować tytuł (należy wybrać z ramki A) oraz nazwisko autora (należy wybrać z ramki B) cytowanego utworu zgodnie z podanym przykładem.

..... / 10 p. (10 x 1 p.)

A. Tytuły utworów, z których pochodzą fragmenty:

Rota; *Tren VIII*; *Ferdydurke⁰*; *Mazurek Dąbrowskiego*;
Pan Tadeusz; *Okulary*

B. Autorzy dzieł:

Witold Gombrowicz⁰; Julian Tuwim; Jan Kochanowski; Józef Wybicki;
Adam Mickiewicz; Maria Konopnicka

Fragment utworu	Tytuł utworu	Autor
0. Przykład: 0. „Koniec i bomba, a kto czytał ten trąba!”	<i>Ferdydurke⁰</i>	Witold Gombrowicz⁰
1. „Jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy...”		
2. „Wielkieś mi uczyniła pustki w domu moim / Moja droga Orszulo, tym zniknięciem swoim!”		
2. „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród, nie damy pogrześć mowy...”		
4. „Biega, krzyczy pan Hilary”...		
5. „Litwo, ojczyzna moja, ty jesteś jak zdrowie...”		

Zadanie 4.

Proszę krótko (w kilku zdaniach) zinterpretować wiersz, wykorzystując podane pod tekstem pytania pomocnicze.

...../10 p.

Daj nam ubóstwo lecz nie wyrzeczenie
radość że można mieć niewiele rzeczy
i że pieniądze mogą być jak świnie

i daj nam czystość co nie jest ascezą
tylko miłością – tak jak życie całe

i posłuszeństwo co nie jest przymusem
ale spokojem gwiazd co też nie wiedzą
czemu nad nami chodzą wciąż po ciemku

i daj nam sen zdrowy świąteczny apetyt
 wiarę bez nerwów to jest bez pośpiechu
 a zimą jeszcze matkę mi przypomnij
 w ubogim czystym i posłusznym śniegu

Jan Twardowski, „Daj nam ubóstwo”

Pytania pomocne w interpretacji: Do kogo mogą być skierowane słowa tego wiersza? Czym ten wiersz jest – prośbą?, modlitwą? apelem? Jakie wartości są ważne dla osoby wypowiadającej się w tym wierszu? Czy są to wartości uniwersalne czy tylko osobiste? Jak oceniasz język tego utworu?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

maks. 10 p.

TEST HUMANISTYCZNY_wersja A –2009 – KLUCZ

Razem: maks. 100 p.

CZĘŚĆ I (ROZUMIENIE ZE SŁUCHU) 10 p.

Zadanie 1. (tekst „Trędowata” – polska *love story* – wersja A i B) **10 p. (10 x 1p.)**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
P	F	P	F	P	F	F	P	F	P

CZĘŚĆ II (GRAMATYKA, LEKSYKA I FRAZEOLOGIA) 30 p.

Zadanie 1. **5p. (5 x 1 p.)**

1. twoi kuzyni
2. waszych braci
3. tymi ludźmi
4. żadnych zwierząt
5. waszych sióstr.

Zadanie 2. **5 p. (5 x 1 p.)**

1. Odpowiadając
2. wskazane
3. postawionych
4. prowadzące
5. umiejącą

Zadanie 3. **6 p. (6 x 1 p.)**

1. Przebierz
2. Rozgnieć
3. Podsmaż
4. Pokrój
5. Wymieszaj
6. Ugotuj

Zadanie 4. **4 p. (4 x 1 p.)**

1.naukowcem.
2.przestępcą
3.tchórzem
4.łyżwiarzem

Zadanie 5. **5 p. (5 x 1 p.)**

1. spokojne / stonowane
 2. odkochałeś
 3. w ubóstwie / w biedzie / w niedostatku
 4. o zmierzchu / pod koniec dnia
 5. smutek
- (lub inne warianty odpowiednie do kontekstu)

Zadanie 6.**5 p. (5 x 1p.)**

1c; 2b; 3a; 4b; 5c.

CZĘŚĆ III. ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO 10 p.**Zadanie 1.** („Kształtowanie się narodu polskiego” – wersja A – usunięte fragmenty tekstu)**10 p. (10 x 1 p.)**

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<u>E</u>	B	H	A	F	K	C	I	D	G	J

CZĘŚĆ IV. PISANIE 15 p.

Proponujemy oceniać prace wg następujących kryteriów:

1. treść (wykonanie zadania, realizacja tematu) (0-3p.)
2. poprawność gramatyczna (0-3 p.)
3. styl i kompozycja (0-3p.)
4. słownictwo (adekwatność leksykalna, repertuar leksykalny) (0-3p.)
5. ortografia i interpunkcja (0-3 p.)

CZĘŚĆ V. WIEDZA O LITERATURZE I KULTURZE POLSKIEJ 35 p.**Zadanie 1.****5 p. (5 x 1 p.)**

0.	1.	2.	3.	4.	5.
<u>E</u>	d	f	a	B	c

Zadanie 2**10 p. (10 x 1p.)**

1. PISARZE: a. *W. Gombrowicz*⁰; b. Bolesław Prus; c. Juliusz Słowacki;
 2. KOMPOZYTORZY: Fryderyk Chopin; Stanisław Moniuszko;
 3. REŻYSERZY: Andrzej Wajda; Krzysztof Kieślowski;
 4. MALARZE: Jan Matejko; Józef Chełmoński
 5. AKTORZY: Daniel Olbrychski; Krystyna Janda.
- Nazwiska zbędne (niepasujące do wyszczególnionych kategorii): M. Kopernik, J. Piłsudski; M. Skłodowska-Curie.

Zadanie 3 10 p. (10 x 1 p.)

1. *Mazurek Dąbrowskiego*; Józef Wybicki
2. *Tren VIII*; Jan Kochanowski
3. *Rota*; Maria Konopnicka
4. *Okulary*; Julian Tuwim
5. *Pan Tadeusz*; Adam Mickiewicz.

Zadanie 4. 10 p. (10 x 1 p.) (interpretacja wiersza)

Oceniając interpretację wiersza sugerujemy wzięcie pod uwagę odpowiedzi na pytania pomocnicze (6 p.) oraz język i styl wypowiedzi (4 p.)

Jednak, jeśli piszący pominął pytania pomocnicze a mimo to właściwie i ciekawie zinterpretował utwór, należy to docenić.

TEST HUMANISTYCZNY–2009–TEKST RS–wersja A i B

(Tekst do odczytania na egzaminie w części I –Rozumienie ze słuchu)

„Trędowata” – polska *love story*

Za polski romans wszechczasów, należy uznać „Trędowatą”. Dwa tomy powieści ukazały się w 1909 roku (Autorka powieści, Helena Mniszkówna, miała wtedy 30 lat) dzięki wsparciu finansowemu ojca Mniszkówny. Książka szybko zniknęła z księgarń i została dość ciepło przyjęta przez krytykę literacką (nieprzychylnie recenzje przyszły później). Rękopis recenzował Bolesław Prus, który był przyjacielem z dzieciństwa stryja Mniszkówny.

„Trędowata” doczekała się do 1938 roku aż 16 wydań oraz trzech ekranizacji – dwóch w okresie międzywojennym i jednej w latach siedemdziesiątych XX stulecia. Tytułową „trędowatą” jest Stefcia Rudecka – znenawidzona i odrzucona przez przedstawicieli arystokracji za to, że chce się wdrzeć do ich klasy społecznej. Środowisko arystokratyczne poznała Mniszkówna w okresie swojego pierwszego małżeństwa. W roli Stefci Rudeckiej wystąpiły kolejno takie gwiazdy jak Jadwiga Smosarska (w filmie z 1926 roku), Elżbieta Barszczewska (w filmie z 1936 roku) oraz Elżbieta Starostecka (w najnowszej, kolorowej wersji tego filmu z 1976 roku, którego reżyserem był Jerzy Hoffman). Ta powieść z „życia wyższych sfer” – brzmi to dość paradoksalnie – otworzyła wielu ludziom drzwi do literatury wyższego lotu. Przedwojenny wydawca Michał Arct twierdził, że na „Trędowatej” więcej ludzi nauczyło się czytać niż na elementarzu.

Po II wojnie światowej „Trędowata” była powieścią wyklętą. Nie wiadomo, czy ze względu na to, że uważano ją za dzieło małej wartości, czy ze względu na arystokratyczny temat. Można ją było kupić, jeśli się miało szczęście, tylko na bazarach i w antykwariatach. Niektórzy przepisywali powieść odręcznie. Potem zaczęto robić fotokopie. Aż sytuacja się zmieniła i na twórczości Heleny Mniszek zaczęto zarabiać. Teatry, które zaprezentowały sceniczną wersję tego przedwojennego „wyciskacza łez”, również nie narzekały na brak frekwencji, a w kasach kin sprzedawano wszystkie bilety. Helena Mniszek napisała jeszcze kilka innych powieści, ale do historii weszła jedynie „Trędowata” – opowieść o wielkiej nieszczęśliwej miłości Stefanii Rudeckiej i ordynata Waldemara Michorowskiego. Autorka zmarła w 1943 roku w Warszawie.

(wg: „Kroniki kobiet”, W-wa 1993, s.425 oraz hasła „Helena Mniszkówna” z Wikipedii, marzec 2009)